

POSTANOWIENIE

15 marca 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marcin Łochowski

na posiedzeniu niejawnym 15 marca 2023 r. w W.,
w sprawie z wniosku K. K. i M. W.
o zbadanie spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego Jacka Grełę
wymogów niezawisłości i bezstronności w sprawie II CSKP 510/22,

odrzuca wniosek.

UZASADNIENIE

Powódki K. K. i M. W., zastępowane przez pełnomocnika, wniosły o zbadanie spełnienia wymogów niezawisłości i bezstronności m.in. przez sędziego Sądu Najwyższego Jacka Grełę z uwagi na okoliczności towarzyszące jego powołaniu na sędziego oraz postępowanie po powołaniu, a następnie o stwierdzenie, że z uwzględnieniem okoliczności dotyczących oskarżonych oraz charakteru sprawy dochodzi do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności mającego wpływ na wynik sprawy, co w konsekwencji powinno skutkować wyłączeniem sędziego Jacka Greli od rozpoznania sprawy II CSKP 510/22.

W uzasadnieniu wniosku powódki podniosły, że w ich ocenie w sprawie zachodzą przesłanki przewidziane w art. 29 § 5 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (tekst jedn. Dz.U. z 2021 r. poz. 1904 ze zm., dalej: „u.SN”), w szczególności, że Jacek Greła został powołany na urząd sędziego Sądu Najwyższego w okresie obowiązywania zmienionej w 2017 r. ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa. Zdaniem powódek powszechnie dostępne materiały oraz publikacje wskazują zaś na wysoki poziom powiązań sędziego Jacka Greli z władzą ustawodawczą oraz wykonawczą, która to okoliczność istotnie wpływa na publiczne

postrzeganie sędziego pod względem jego bezstronności oraz niezawisłości. W tym kontekście powódki wskazały, że sędzia Jacek Grela przed powołaniem na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego pełnił funkcję Prezesa Sądu Apelacyjnego w [...].

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 29 § 5 u.SN dopuszczalne jest badanie spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego wymogów niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego powołaniu i jego postępowania po powołaniu, na wniosek uprawnionego, jeżeli w okolicznościach danej sprawy może to doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności, mającego wpływ na wynik sprawy z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy (tzw. test niezawisłości i bezstronności sędziego).

Artykuł 29 § 9 u.SN stanowi, że wniosek inicjujący test niezawisłości i bezstronności sędziego powinien – pod rygorem jego odrzucenia bez wezwania do usunięcia braków formalnych (art. 29 § 10 u.SN) – czynić zadość wymaganiom przewidzianym dla pisma procesowego, a ponadto zawierać żądanie stwierdzenia, że w danej sprawie zachodzą przesłanki, o których mowa w § 5 (pkt 1) oraz przytoczenie okoliczności uzasadniających żądanie wraz z dowodami na ich poparcie (pkt 2). Skoro w założeniu ustawodawcy ów wniosek ma zmierzać do stwierdzenia niespełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego wymogów (naruszenia standardu) niezawisłości i bezstronności w konkretnej sprawie, wniosek powinien wskazywać okoliczności, do których odwołuje się art. 29 § 5 u.SN, tj.: 1) towarzyszące powołaniu danego sędziego Sądu Najwyższego (w szczególności ewentualnych wadliwości procedury nominacyjnej), 2) dotyczące jego postępowania po powołaniu (przykładowo czynności jurysdykcyjne, oświadczeń i wypowiedzi), które może wywoływać uzasadnione wątpliwości co do spełnienia przezeń wymagań niezawisłości i bezstronności, 3) świadczące o tym, że tak ujęty deficyt niezawisłości i bezstronności, może oddziaływać na wynik konkretnej sprawy, z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy (zob. np. postanowienie SN z 15 listopada 2022 r., III CB 5/22,

i powołane tam zarządzenia). Brak któregokolwiek z tych trzech elementów musi skutkować uznaniem, że wniosek nie spełnia wymagań określonych w art. 29 § 9 u.SN.

Powódki wskazały we wniosku, jakie okoliczności towarzyszące powołaniu sędziego Jacka Greli do pełnienia urzędu sędziego Sądu Najwyższego postrzegają jako naruszające standard niezawisłości i bezstronności. Wprawdzie w motywach tej części wniosku powołały się jedynie na doniesienia medialne, jednak formalnie wymagane określone w art. 29 § 5 u.SN zostało spełnione. Wniosek nie zawiera jednak pozostałych dwóch koniecznych elementów, tj. powołania faktów dotyczących postępowania sędziego po powołaniu oraz powiązania wątpliwości co bezstronności i niezawisłości sędziego z okolicznościami konkretnej sprawy. Nie chodzi o to, że powódki takich okoliczności nie wykazały, ale że nawet ich nie zdefiniowały.

W odniesieniu do postępowania sędziego Jacka Greli powódki wskazały jedynie na pełnienie przez niego funkcji Prezesa Sądu Apelacyjnego w [...]. Jest to jednak okoliczność poprzedzająca powołanie Jacka Greli na urząd sędziego Sądu Najwyższego, a więc nie może stanowić przesłanki istotnej z perspektywy art. 29 § 5 u.SN.

Powódki nie wskazały ponadto, jak w okolicznościach sprawy II CSKP 510/22 ewentualne naruszenie standardu niezawisłości lub bezstronności związane z powołaniem na urząd sędziego i późniejszym postępowaniem sędziego mogłoby wpływać na jej wynik (przy uwzględnieniu okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy). W tym zakresie powódki ograniczyły się do stwierdzenia, iż „w niniejszej sprawie rzeczywiście dochodzi do sytuacji, w której może dojść do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności, mającego wpływ na wynik sprawy prowadzonej pod sygnaturą akt II CSKP 510/22” (k. 8 wniosku). Przekonanie powódek nie może natomiast zastąpić przytoczenia tej przesłanki wniosku (por. postanowienie SN z 18 stycznia 2023 r., III CB 23/22). Tego rodzaju abstrakcyjny zwrot, który może zostać sformułowany we wniosku w każdej sprawie, jest w istocie semantycznie pusty. Niczego bowiem nie wyjaśnia, odwołując się jedynie do subiektywnego przekonania powódek.

Wymaga przy tym wyjaśnienia, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest już pogląd, iż w sprawie cywilnej odrzucenie wniosku o zbadanie spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego wymogów niezawisłości i bezstronności, ze względu na niespełnianie wymogów wniosku określonych w art. 29 § 9 u.SN, następuje w składzie jednego sędziego (zob. w szczególności postanowienie z 15 listopada 2022 r., III CB 5/22, oraz m.in. postanowienia: z 13 października 2022 r., III CB 2/22; z 6 lutego 2023 r., III CB 5/23; z 17 lutego 2023 r., III CB 11/23).

Z tych wszystkich względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 29 § 10 u.SN odrzucił wniosek.

ał